

maar ze mystiek
aan dus in
en zijn
als de
van den
in zijn
Kerk
der ware
meerder
der Kerk
istgelooft
haam zijn
ook geen
derhalve

nder deze
mede ver-
uchelaars
Confessie
maar dit
van een
gelijk onze
pocrieten
rom nog
wanneer
de Kerk
in niets
zijn over-
dooisige
senbaring
zulk een
worden,
Maar zoo-
deel der
worden,
een deel
Kristus en
ook nog

us de
Kerk van
alleen de
er geen
en wezen
f minder
lijk ver-
ge Geest
aan van
Behaam
stus, hun
ben door
chap der
t. Het is
erkvader
Ecclasia,
ook de
Heiligen
en ware
of Zijn
gen zijn,
bestaan,
dit in de
aan de
gegeven
en heeft
og geen

oren: de
ovigen,
zijn, en
Geestes,
i, welke
erk be-
genoeg
gesteld
n, of er
tus ge-
borge-
ardoor
len van
ij eerst
or den
h naar
keering
oo ook
dloof in
en niets
t uit-
zelfg:
ardig-
ten ter
orgene
s over
emand
nschen
or ons
in waar
baring
ik een
anner
n deze
oppen-
in zoo-
dat de
is een
et ge-
in het
eld is
mulier
geheel
n hun
Kerk
claren,
n onze
deze
omen,
a hun

nog
nba-
zulle
orden,
ij een
toch
aande
ffessie
geloo-
omst
omen
Kerk
eloo-
en de
toch,
g, de

form, dien Christus voor de zijnen heeft
ingesteld en waarvan het bestaan der Kerk is
gebonden. De materie, waaraan de Kerk
gevoerd wordt, mogen de belijders geloov-
vigen zijn, de vorm waarin de Kerk zich
openbaart, moet de ambtelijke bediening
van het Woord en de Sacramenten zijn.

Ook deze vorm nu is niet toevallig door
Christus gekozen, maar hangt ten nauwste
met het wezen der Kerk zelf samen. De
Heilige Geest werkt toch het geloof, zoals
onze Catechismus zegt, door de verkondig-
ing van het Woord en versterkt het
door het gebruik der Sacramenten. Waar
de verkondiging van het Woord en het
gebruik der Sacramenten ophoudt, houdt
ook de werking des Heiligen Geestes op,
kan er derhalve van geen geloof in Christus
meer sprake wezen, en waar geen geloof
in Christus is, daar is ook geen Kerk van
Christus meer. Het geloof is uit het
gehoor, zegt de Apostel, en het gehoor is
uit het gepredikte Woord Gods.

Vandaar dat de Protestantische Kerken
reeds in de Augsburgsche confessie op deze
beiden: de bediening des Woords en de
bediening der Sacramenten, als de ken-
merken, waaraan de Kerk moet getoetst
worden, gewezen hebben en deze kenmer-
ken in alle Protestantische belijdersen zijn
overgenomen, gelijk ook geschied is in
Art. 29 onzer Confessie. Overal waar het
Woord Gods nog gepredikt en de Sacra-
menten nog bediend worden, hebben we
met een Kerk van Christus te doen.

Zuiver is die Kerk, wanneer zij de *reine*,
d. w. z. de onvermengde, predikatie des
Evangelies brengt en de *reine* bediening
der Sacramenten gebruikt, gelijk Christus
deze heeft ingesteld. Naarmate deze pre-
dikatie van het Evangelie en die bediening
der Sacramenten in zuiverheid afsceit,
daardoor verkeerde elementen in de predi-
katie insluipen en de Sacramenten niet
meer heilig worden gehouden door de
oefening der tucht, wordt zulk een Kerk
almeer gedeformeerd. Gaat die defor-
matie zoover, dat de Kerk boven Gods Woord
menselijke inzettingen gaat stellen en
bij de sacramenten door Christus verordend,
haar eigen gemaakte sacramenten gaat
voegen, dan loopt zulk een Kerk gevaar
een valsche Kerk te worden. Maar wan-
neer in zulk een Kerk van een bediening van
het Woord Gods ganschelijk geen sprake meer
is en ook het gebruik der doof Christus ver-
ordende sacramenten geheel heeft opge-
houden, dan is er geen Kerk meer, dan
heeft zulk een Kerk opgehouden een Kerk te
zijn, dan is zij een schijnkerk geworden.

Zoo is dus uit de wezenbepaling der
Kerk van zelf gevonden wat de kenmerken
zijn, waaraan de schijnkerk is te herkennen.
Indien zij verklaart dan ook de Confessie der
Fransche Kerken in Art. 28 dat „waar het
Woord van God niet meer wordt aange-
genomen en men in geen enkel opzicht
meer zich aan dit Woord Gods onderwerpt
en waar er geen gebruik meer is van
de Sacramenten, we daar niet anders
kunnen oordeelen, dan dat er om in
eigenlijken zin te spreken, geen Kerk
meer is“. Of wil men het beeld van zulk
een schijnkerk nog vollediger geteekend
hebben, dan hoore men wat Dr. A. Kuyper
in zijn tractaat der Reformatie, blz. 112,
als haar signalement teekent. Zulk een
schijnkerk wordt daar gevonden, zegt hij,
„waar geen enkel persoon meer is,
die beijdt, geen kerkelijke bediening meer is,
die de genademiddelen (d. w. z. Woord
en Sacrament) brengt, en waar elken
morgen de zon opgaat en elken avond de
zon ondergaat, zonder dat een enkele kind
geboren wordt of een enkele tong Hem
belijdt“.

Men zal thans verstaan, waarom we
meenden er tegen te moeten opkomen,
toen Prof. Fabius de Hervormde Kerk en
als geheel en wat haar plaatselijke af-
deelingen betreft, voor een schijnkerk ver-
klaarde. Al zijn er in de Hervormde Kerk
plaatselijke afdeelingen, waarvan dit droeve
beeld helaas maar al te juist de trekken
der verworping weergeeft, toch kan dit zeker
niet van alle plaatselijke gemeenten in deze
Kerk gezegd worden. Er zijn in de Hervormde
Kerk God zij dank nog tal van gemeenten,
waar ware Christgelooigen gevonden
worden, die den naam van Christus be-
lijden; nog tal van predikanten, die het
Woord Gods prediken en de Sacramenten
van Doop en Avondmaal naar de inzetting
van Christus bedienen; en dat de Heilige
Geest in deze Kerk nog altoos zijn werking
niet heeft teruggetrokken, maar voortgaat
met door de predikatie van het Evangelie
zielen ten leven te wekken, moet door
ieder worden toegestemd. Zulk een
Kerk kan daarom ook geen schijnkerk
worden genoemd.

Dr. H. H. K.

Leeftafel.

1. DE CHRISTELIJKE SCHRIFTELIJKE BIEB-
LIOTHEEK EN J. J. KNAP, KRUIS EN KROON.
Uitgever van G. F. Callenbach te Nijkerke. Met
zijn VERENIGING CHRISTELIJKE BIEB-
LIOTHEEK bedoelt de uitgever CALLENBACH te Nijkerke
de verspreiding van wat hij in zijn prospectus
noemt gezonde christelijke lectuur. Voor f 5
of voor f 3,30, waarop echter, wegens de tijds-
omstandigheden, een toelage van 5% komt,
wordt men lid van genoemde Vereeniging en
ontvangt dan voor deze betrekkelijk geringe
som een aantal meerwaardige boeken. Wie
f 5 betaalt per jaar krijgt te ingenaamd, wie zich
voor f 3,30 abonneert krijgt te gebonden.
Deze Vereeniging is thans haar 22sten Jaargang
ingetreden. Ook nu weer is door den Uitgever
een PREMIESTELSEL toegepast voor het aubringen
van nieuwe leden. Een Premiestel waarbij een
ieder lid die één twee of meer nieuwe leden
aantbrengt, uit vroeger in de Bibliothek ver-
schenen boeken een keus mag doen en welk
boek of boeken hem dan gratis worden toege-
zonden. Als deel I van den nieuwen Jaargang
verschien KRUIS EN KROON door J. J. KNAP
Czn., beuevens de SCHRIFTELIJKE BIEB-
LIOTHEEK voor 1919.

Over dien Kalender heb ik het de vorige
week al gehad. Thans over het boek van Dr.
J. J. Knap, Hervormd Predikant te Gronnoen
en Redacteur van OUDS PADERN.

Reeds meermalen had ik het genoegen, werken
van dezen begaafden auteur hier in DE HERAUT
aan te kondigen, en het is mij opnieuw een ge-
noegen het thans zijn KRUIS EN KROON te
mogen doen.

Dit boek handelt, zoals de titel reeds doet
vermoeden, over KRUIS EN KROON van onzen
Heiland. De heer CALLENBACH had Prof. Dr.
P. A. E. SILLEVIS SMIT verzocht daarover te
schrijven, maar richtte zich, na diens sterfen,
met dit verzoek tot Dr. Knap.

De gewijde stof was in zoover nog nader
beperkt, dat zij als overdenkingen of meditati-
es op de platen van WILLIAM HOLE moet behandeld.

Op waarlijk voortreffelijke wijze heeft de
Groninger prediker aan het tot hem gerichte
verzoek voldaan, van zijn taak als meditati-
eschrijver zich gekweten.

Door het zien op WILLIAM HOLE's schoone
platen, maar meer nog door met het oog zijner
ziel te turen op den zin der evangelieblad-
zijden, is de auteur geïnspireerd. En aan wat hij
dus zoo uiterlijk als innerlijk schouwde, heeft
hij met zijn welverstand en voor het heilig
onderwerp zoo passende stijl, een beelding
weten te geven, die verstand en gemoed toe-
spreekt, die naast het religieuse het esthetisch
lust-gevoel van den lezer wekt.

Dit boek is, zoals de titel KRUIS EN KROON
reeds doet vermoeden, meer dan een Passieboek.
Het gaat, om het eens dogmatisch te zeggen,
„over den staat der verredening“ en over „den
staat der verhooping“ oogen HEEREN.

Aldans ten deele.
Van de XI Overdenkingen of Meditati-
es, waarvan elk verlicht is door een plaat van
WILLIAM HOLE, zijn de titels der eerst negen:
Des daags lervende in den Tempel, des nachts
op den Olijberg, Indien ik u niet wasch, gij
heeft geen deel met Mij, De zielestrijd in
Gethsemane, Jesus voor den Hoogen raad, In
het rechtshuis van Pilatus, In het Paleis van
Herodes, Op Gabbatha, Op Golgotha, In het
graf gelegd. De titels der laatste drie zijn:
Maria... Rabbouni, Aan de Zee van Tiberias, Met
heerlijkheid gekroond.

Dit is deel van den Nieuwen Jaargang is
meditandaad een aanbeylvoer voor CALLENBACH'S
VERENIGING CHRISTELIJKE BIBLIOTHEEK.
2. H. S. S. KUYPER, VACANTIE IN ENGLAND.
Tweede Druk. Kampen 1917. J. H. Kok.
H. S. S. KUYPER, EEN HALF JAAR IN AMERIKA.
Tweede herziene Druk. Den Haag, W. A.
Daamen.

Wanneer 'n Spreker in de pauze zijn gehoor
niet in quantiteit verminderd terug vindt, is
hem dat een bewijs dat toekent, dat hij het niet
verveeld heeft. En evenzo is het voor een
auteur en bewijzend teken van zijn boek
het publiek niet verveeld te hebben, wanneer
de uitgever een nieuwen druk van geeft.

En dat is al heel wat.
Wie toch verveld toot daarmee zijn geest
aan vaardigheid, om belangstelling of interesse
te wekken, en doet verstandiger wanneer hij van het
als spreker, of schrijver-optreden afziet.

Wie verveld pakt niet en of het 'spakken'
van je publiek, of als u 'boeien' deftiger vindt,
komt het voor alles aan.

Dit is de diepe waarheid van het: 'alle genre
is goed behalve het vervelende'.

Niet vervelend zijn, dat is al veel.
Toch nog niet alles.

Want het is met het interesse of de belang-
stelling als met de wijsbegeerte.

Van de laatste is eens gezegd: Wat voor
een Philosophie men kiest, hangt ten slotte af
van wat voor 'n mensch men is".
Ook dit is een diepe waarheid.

En zoo komt het er dan op aan, ten eerste
niet vervelend te zijn, en ten tweede de mentali-
teit van zijn publiek 1866 te onderkennen, dat
je weet waar en waartoe je het 'spakken' kunt.
'n Goeie kennis van 'n, 'n geweld 'n 'n-
lezer', ging alijd op reis met twee niet-ver-
velende manuscRIPTen, maar tusschen die twee
was het 'soortelijk verschil dat het eene meer
melancholisch, het andere meer maniaaal was.

Heusch nog zoo gek niet!
Dat nu aan de begaafde Schrijfster der twee
hier boven genoemde werken het voorrecht te
beurt viel om ze in tweeden druk te zien, is te
verstaan.

Ze beuworden toch aan de twee eischen,
die ik zoo even noemde en waarmee uitgevers
zijn, zoals de heer KOK en DAAMEN, hun vak
verstaan, rekenen.

Beide werken van MeJ. KUYPER zijn vroeger
hier door mij met waardering besproken, en dat,
ik daarin niet mistaatte, blijkt mij uit hun
'tweeden druks.

Wat VACANTIE IN ENGLAND betreft ver-
dedigt de geachte Schrijfster zich tegen
enkele niet onwettelijke op- en aanmer-
kingen die de kritiek zich had veroorloofd.
Deze verdediging welke over een zestal punten
gaat, draagt het karakter van 'n nadere toe-
lichting en is, naar het mij voorkomt, geslaagd.
Er komt nog eens klar en duidelijk door uit
dat dit boek wil beoordeeld worden als een
reis-dagboek ten behoeve van MeJ. KUYPERs
geloofsgenooten, die voor het eerst ENGLAND
bezoeken. En dus beoordeeld, kan ik de lezers
waardoor het bestemd is, aanraden dezen twee-
den druk in hun koffer te pakken. Ze zullen er
door worden geïntereerd en alles behalve ge-
ennuyeed.

De Voorrede bij den tweeden druk van EEN
HALF JAAR IN AMERIKA draagt een gansch ander
karakter en is ook heel wat uitvoeiger dan
die bij VACANTIE IN ENGLAND.

Met haar recensenten houdt de Schrijfster
sich hier niet bezig.

Trouwens, de kritiek was bij dit boek meer
eenpartij in waardering dan bij het andere.
In hoofdzaak gaat deze Voorrede over het
feit dat 'sinds ook Amerika ten oorlog toeg
er veel gewijgd is".

Tusschen het AMERIKA dat MeJ. KUYPER in
1907 zag, en het AMERIKA van nu is dan ook
verschil.

Op dit verschillen wijst zij.

Vroeger, nog in 1907, vond ze er belang-
stelling en sympathie voor alle landen en volken
van Europa, ook voor Duitschland, maar, met
uitzondering van de afstammelingen der ENGLI-
sche kolonisten, juist niet voor ENGLAND, en
nu is dit alles 'oom".

Verder, de toen groote sympathie in AMERIKA
voor HOLLAND vooral door MOTLEY gewekt,
door den oorlog nu aan 't taanen.

Zoo het een als het ander schrijft MeJ. KUYPER
echter enkel toe aan den invloed van Engeland.
Zoo het een als het ander schrijft ze toe aan
het sedert den oorlog, 'verengelscht bewustzijn
van Amerika".

Haar bewondering en sympathie voor AMERIKA
heeft ze dan ook niet verloren.

En onverholven is op die vraag haar ontken-
nend antwoord:

„Natuurlijk niet. Want dan zou ik mijn
toestemming tot het verschijnen van dezen
tweeden druk niet gegeven hebben. En ik weet,
dat ik een eerlijk boek schreef.“

Zij kan het zich niet anders denken dan dat
Amerika's bewustzijn, thans door Engelsch
verdonkerd en daarom 'te goeder trouw', zich
straks weer zal verhelderen.

„Het Amerika, dat ik zag en beschreef,
bestond en bestaat nog“, zegt ze.

Men leze zelf deze Voorrede, die instructief
is, ook om de eerbiedwaardige lijst van ge-
schriften over Amerika, door de schrijfster
blijkbare voor haar boek gemaakt. Maar
men leze deze voorrede ook om het daarin
ernstig pogen, het Hollandsch vooroordeel tegen
Amerika te verklaren en daarvoor weg te nemen.
En duidelijk om de verwarring, die bij velen, ook
ten onzen, bestaat op het stuk van literatuur,
en wel zoo, dat men Amerikaanse literatuur
vaak voor Engelse ansiet. Iets wat MeJ.
KUYPER dan verduidelijkt aan het voorbeeld
van EMERSON, den Amerikaan dien velen voor
een Engelschman houden.

De schrijfster spreekt in deze Voorrede bij
den tweeden druk ergens van haar 'boek 'bij
wijze van Baedeker mee naar Amerika nemen'.

Als reisboek wil zij dus ook dit haar werk
beoordeeld hebben.

Wie er zich als zoodanig van bedienden,
„bevoonden hets, zegt ze op grond van veel
getuigenis, 'bruikbaar'.

Ik zal het niet betwijfelen.

Toch is EEN HALF JAAR IN AMERIKA meer
dan een bruikbaar reisboek, Het vermag ook
zoo door vorm als inhoud, belangstelling te
wekken bij thuishijvers. Vervoeft op geen
enkele bladzijde en is thans, door den Uitge-
verer DAAMEN, om nog andere qualiteiten dan
die van bruikbaar reisboek, terecht onder-
dak gebracht in zijn Serie 'Goede boeken'.

3. CHRISTELIJKE VEROUWERING. Uitgever E.
J. Bosch Jbz. te Baarn. Derde Jaargang. No. 1,
Januari 1919.

Behalve de gewone rubrieken, ditmaal OVER
OPVOEDING (Het meisje in de puberteitsjaren)
door W. KLINKERT. In haar KRONIEK besprekt
MEVVOUD A. D. het Maandblad: MAATSCHAP-
PELIJK WERK BIJ ZENUWLIJDEN EN KRANKZIN-
HEID. IN DE NATUUR heeft M. B. het over
WINTER en in HUISHOUDING EN KEUKEN geeft
MeJ. M. L. van vakkennis getuigende recepten
voor kruidkoeken en het wasschen van hand-
schoenen. G.

Officieele Berichten.

Deputaten van de Gereformeerde kerken voor
de correspondentie met de H. Overheid brengen
ter kennis van de kerken, dat bij schrijven van
3 Jan. 1919 bericht is ingekomen van Z. Ek-
den Minister van Justitie, dat de Gereformeerde
kerken van Twierp voortaan bij de Overheid
bekend is onder den naam van 'Gereformeerde
Kerk van Tijnje'.

Namens Deputaten,
H. BOUWMAN, secr.

Classis Breukelen.

De c.v. vergadering deser classis zal D. V.
gehouden worden op den 13den Februari.

Punten voor het agendum in te zenden voor
28 Jan. aan den Iden ondergetekende.

De saamroepende Kerke is Winth,
K. VAN DER VELDT, praes.
H. HARING, scriba.

Classis 's-Gravenhage.

De Kerkenraad der Gereformeerde Kerk te
's-Gravenhage bericht, dat de classis 's-Graven-
hage D. V. vergaderen zal op Dinsdag 11
Februari 1919, gewone tijd en plaats. Punten
voor het agendum worden ingewacht vóór
Dinsdag 21 Januari a.s. bij den scriba, Witte
de Wilthstraat 24 's-Gravenhage.

Namens den Kerkenraad voornoemd,
W. H. L. KUYK, scriba.

Korte notulen van de vergadering der Classis Gouda, gehouden 5 Nov. 1918 te Gouda.

De P. Roos opent namens de roepende kerk
van Lekkerkerk de vergadering met gebed, nadat
gezongen is Ps. 84: 6 en gelezen Psalm 84.

D. D. J. B. Jansen en J. J. Wielenga werden
aangegeven de credentiebrieven na te zien en
rapporteren bij monde van eerstgenoemde, dat
de aanwezige kerken wettig vertegenwoordigd
zijn. Lekkerkerk vaardige, nevens den dienaar
des Woords, een diaken af, wien, gehoord de
reden van zijn afvaardiging, keurstem wordt
verleend.

Van de kerk van Nieuwerkerk aan den IJsel is
alleen de dienaar des Woords aanwezig.
De vergadering aldus wettig geconstitueerd,
wordt naar toerbeurt aangegeven Dr. J. Osinga
als Praeses, Ds. Joh. S. Langen als Assessor,
terwijl Ds. J. L. van der Wolf als scriba zal
fungeren.

De Praeses gedent in gevoellvolle woorden
het overrijden van broeder ouderling A. Rietveld
van Moordrecht en condoleert deze kerk met
haar verlies, alsmede de kerk van Reeuwijk
met het verlies van broeder diaken H. Blanke.
Hij spreekt een hartelijk woord van welkom
tot Ds. J. L. v. d. Wolf, dienaar des Woords
van de kerk van Haastrecht, het eerst ter
vergadering tegenwoordig.

Instructie van de kerk van Oudewater vragen nu
de goedkeuring van de grensgeregting tusschen
Oudewater en Haastrecht. De classis heeft geen
bezwair.

Ingekomen: a. een schrijven van Schoon-
hoven, vermeldende het overrijden van den heer
J. de Gruyter, uitgever aldaar, met verdere aan-
beveling, b. schrijven van deputaten voor de In-
wendige Zending in N. Br. en Limburg.

Rapport van de zending wordt uitgebracht
door Ds. T. Sap.

Ds. J. A. Verhoog en ouderling Kraan
worden aangewezen tot het nazien van de boeken
van den quaestor der Zending.

Deputaten voor de zending worden geconsti-
tueerd.

De behandeling van de circulaire aangaande
de predikants-tratementen werd uitgesteld tot
de classis van Februari.

De Praeses geeft gelegenheid tot inming der
gelden.

Ds. F. Drost en ouderl. Hoogendijk worden
aangegeven, om de boeken van den deputaat
van Rijn-Pruisen nazien, en rapporteren alles
in orde te hebben bevonden.

Roepende kerk voor de volgende vergadering
is de kerk van Moordrecht. Praeses alsdan Ds.
Roos van Lekkerkerk.

Na het lezen der korte notulen en het zin-
gen van Pa. 25: 4, sluit de praeses de verga-
dering met dankzegging.

Op last der Classis
JOH. S. LANGE, Assessor.
Gouda, Nov. 1918.

Vergadering der Geref. Kerken in
de Classis Dordrecht op Donder-
dag 14 Nov. 1918.

Na het zingen van Psalm 134: 1 en het lezen
van Pa. 75 gaat Ds. Meynen als praeses voor
in gebed.

Tot scriba wordt benoemd Ds. de Kruyter,
tot assessor Ds. Visscher.

De acta der vorige verg. worden gelezen.

De kerken van Zwijndrecht, Brussel en Ant-
werpen zijn zonder kennisgeving afwezig.

Naar aanleiding van een schrijven van de
Commissie voor de evangelisatie onder de Bel-
gieinterneerden uit de classis Harderwijk, deelt
de praeses mede, dat het interceeringskamp is
verlegd van Harderwijk naar Zeist en het wegens
den a.s. vrede niet meer de moeite waard is
dien arbeid opnieuw te beginnen, zoodat de
Comm. haar mandaat heeft neergelegd en laat
arbeid gestaakt.

De commissie tot geregting der prediking in
Papendrecht deelt bij monde van Ds. Horjus
mede, dat zij door ziekte harer leden en andere
ongelegheden verhinderd is geweest te ver-
gaderen, zoodat geen verslag van haar arbeid
kan worden uitgebracht. De comm. bestaat uit
de broeders Ds. Horjus, Ds. Schippers en ou-
derling Stoop van Zwijndrecht. Aan laatstege-
noemde wordt als secundus toegevoegd ouder-
ling Stans van H.-J.-Ambacht.

Daar de Cl. tot haar leedwezen gedurende
eenige vergaderingen geen rapport ontving aan-
gaande den arbeid der Zending onder Mohamede-
naren en Heidenen, wordt den Scriba opge-
dragen aan de Depp. voor dien arbeid een
schrijven te richten met vriendelijk verzoek het
zoo in te richten, dat de Cl. de volgende maal
een rapport ontvangt.

De voorgestelde wijziging der betrokken cijfers
in de kosten van Art. 13 zullen niet doorgaan.

Het voorstel der kerk van Zwijndrecht, op
de vorige verg. gedaan, dat niet tweemaal ach-
terezen dezelfde broeders ter Part. Synode zullen
worden afgevaardigd, wordt met meerderheid
van stemmen verworpen.

Tot Depp. worden benoemd ofgecontinueerd
de volgende broeders:

Tot voorbereiding van exames de predikanten
Meynen, van Rennes en Venkenberg.

Voor de kerkvisitatie als primi de predikanten
Goslinga en v. Rennes, sec. Ds. Voogel.

Voor de Zending Ds. Goslinga en Ds. Meynen.

Voor de collecten in de Classis Ds. Schippers.

Voor de vacaturebeurten Ds. Goslinga.

Voor Art. 11 en Art. 13: Ds. de Jonge, sec.
D. Meynen, als quaestor en actuarius Ds. de
Jonge.

Tot geregting der betrekking cijfers voor Art.
13 Ds. Meynen, Ds. v. Rennes, ouderl. Jonker.

Eene der kerken vraagt hoe te handelen met
doodelden, die gezondigd hebben tegen het 7e
geodden en daarna geloofsbelijdenis doen. Zal
men aparte belijdenis vragen van de bedreven
zonde of moet de belijdenis van de bedreven
zonde geacht worden begrepen te zijn in de
geloofsbelijdenis? Het antwoord der Classis is,
dat bij de belijdenis des geloofs de begane
zonde behoort onderlijd te worden.

De verg. draagt aan de kerk van Dordrecht
op voortaan voor een maaltijd te zorgen.

De verg. spreekt hare verwondering en haar
leedwezen uit, dat de kerk van Zwijndrecht
niet vertegenwoordigd is en geen enkel bericht
zond. Aan den scriba wordt opgedragen aan
die kerk een broederlijk schrijven te richten,
de hoop uitsprekende dat gene ernstige krank-
heden of moeilijkheden daarvan de oorszaak zijn.
Aan de afgevaardigden van Puttershoek wordt
verzoekt aan Ds. Voogel, die wegens ziekte
afwezig is, het leedwezen der Cl. te betuigen in
zijn ziekte en hem den wensch der verg. uit
te drukken, dat Z.Ew. weldra moge hersteld
zijn.

Daar de Voorz. der verg. bij den aanvang
der samenkomst zeer vol was van den ernst
der tijden en in zijn openingswoord daaraan
uiting gaf, ontging aan zijn aandacht de plicht
aan de Dordtsche Synode van 1618 te gedenken.
Bij het einde der verg. neemt daarom de assessor
het woord en zegt, dat hij er zeker van is te
spreken naar het hart van den praeses en naar
het hart van al de broeders, wanneer hij oor-
deelt dat eene samenkomst van Geref. kerken
te Dordrecht op 14 Nov. 1918 onmogelijk mag
voorhijgaan zonder met innigen en diepgevoel-
den dank aan den Heere de weldaden te her-
denken, door onzen God ons betoond in die
groots en roemrijke Synode. Hij gelooft vast
dat al de broeders met hem een zijn in de
vorige bede, dat onze kerken door Gods genade
altijd zullen blijven in de leer toen zoo ernstig
beleden en zoo heerlijk vastgesteld. De verg.
is het met spreker van harte eens.

De volgende verg. zal D.V. plaats vinden
den eersten Donderdag in Februari, des morn-
gens te 9 ure. Roepende kerk is 's Gravendeel.
J. P. VISSCHER, Assessor.

Buitenland.

Duitschland. Behoud der volkskerk?

Het is te denken dat zij in Duitschland, die
de kerk des Heere liefhebben, de vraag stellen:
wat staat ons te doen nu de scheiding van kerk
en staat voor de deur staat?

Er staan drieërlei wegen open. De eerste
weg is die van de vrije kerk. Als de band die
de kerk aan den staat bindt, losgemaakt is, wordt
zij te gelijk verlost van het modernisme en van
het onverdragelijke juk dat dit aan de geloovigen
oplegt. Dan komt er een einde aan de ergernis
die onchristelijke, zelfs anti-christelijke predikers
geven, dan hebben vreedmen in de huisorde
der gemeente Gods niet te zeggen, het mis-
bruik dat van den kansel gemaakt wordt, zou
ophouden; de jeugd zou niet langer verleid
worden. De kerk zou daarvoor zware offers
hebben te brengen; maar zij is steeds offertuig
gebleven — de Lutherische vrije kerk bewijst,
dat men ook in deren tijd nog een vrije kerk
onderhouden kan. Met u zou zeggen, dat deze
weg de aangewezen is. Neen, zeggen velen: dan
is het gedaan met de volkskerk. De kerk zou
dan de vele bruggen die haar toegang geven
tot het volk, afbreken. Zij zou Zendingkerk in-
plaats van Volkskerk worden en als factor voor
het publieke leven niet meer gelden. Wij vragen
echter: moet Duitschland dan in nog dieper
ellende gebracht worden, om geresen te worden
van den waat dat de volkskerk invloed van
beteekenis ten goede op het Deutsche volk
uitoefenen kan?

Rondvraag naar Art. 41 K. O. levert niets
bijzonders op.

De tweede weg die voorgeschreven is, heet: be-
houd van de Volkskerk. Hoeveel de kerk bijlos-
making van den staat ook verliezen zal, het
volk schijnt zij over 't algemeen niet te verliezen.
Er komen berichten dat het volk nog aan de
kerk hangt. De oude Kerkorde kan men ge-
makkelijk door een nieuwe vervangen, en het
schijnt niet onmogelijk de oude landskerken
met alles wat zij zijn en hebben, uit het bed
der monarchie in het bed der republiek over
te brengen. Men had dan het voordeel, dat de
volkskerk bleef bestaan, en de staat zou zich
er voor wachten een zoo groot kerkvolk door
al te harde voorwaarden voor het hoofd te
stooten. Hij zou voor een finantiele geregting
te vinden zijn, en de kerk kon dan, zij het ook
met minder finantiele middelen, verder haar
dienst als volkskerk verrichten. Maar daartegen
geldt het bezwaar, dat in het verleden gebleken is,
welk een zware strijd er in de kerk is gestreden
over het „ja“ en „neen“ binnen de kerk, over
de aanmatiging der loochenaars der heilseften,
om gelijk recht met de belijders van het Evan-
gelie te hebben, en over het feit dat van
mengen kansel het Evangelie verdrogen is.
Alle bedenkingen uit het verleden worden ver-
sterkt door hetgeen men tegenwoordig hoort. De
leus wordt opgeheven: eenheid, op